

*Устинова Ірина Петрівна,
кандидат юридичних наук,
доцент кафедри конституційного та адміністративного права,
Яківчук Жанна Вікторівна,
студентка Навчально-наукового юридичного інституту,
Національний авіаційний університет*

ФІНАНСОВО-ПРАВОВИЙ ІНСТИТУТ ТРАНСФЕРТУВАННЯ ЯК МОЖЛИВА СКЛАДОВА БУДІВЕЛЬНОГО ПРАВА

В сучасних умовах міждисциплінарних та міжгалузевих зв'язків у праві важливе значення відіграє виокремлення тих суспільних відносин, які регулюються відповідними галузями права. Питання міжбюджетних відносин у фінансовому праві посідає відповідне місце і при формуванні групи таких відносин у будівельному праві.

Питання фінансування у будівництві, застосування чинних правил та методик не позбавляє такого джерела фінансування, як місцеві міжбюджетні трансферти, зокрема субвенція на виконання інвестиційних програм, що регулюється чинним Бюджетним кодексом України. Незначна частина у фінансуванні будівництва за рахунок бюджетної сфери має своє правове регулювання та носить певні суттєві відмінності від колективного, корпоративного або приватного фінансування.

Формування бюджетної політики державними або місцевими органами влади має свої особливості, зумовлені можливістю отримання з вищестоящого бюджету субвенційних коштів цільового призначення.

Для кращого дослідження даного питання, варто зазначити, що трансферти - це узагальнюючий термін, яким у зарубіжних країнах називають фінансові ресурси, що передаються з бюджету центрального уряду до бюджетів місцевого самоврядування, а також із бюджетів територіальних одиниць вищого адміністративного рівня до бюджетів адміністративних одиниць нижчого адміністративного рівня, а також у зворотному напрямку [1].

Дане визначення поняття «трансфертів» знайшло своє відображення у тлумаченні та застосуванні у законодавстві України. Так, Бюджетний кодекс України зазначає, що міжбюджетні трансферти - це кошти, які

безоплатно і безповоротно передають з одного бюджету до іншого [2, ст. 2].

Одним із видів міжбюджетних трансфертів між місцевими бюджетами є субвенція на виконання інвестиційних проектів, у тому числі на будівництво або реконструкцію об'єктів спільного користування. Згідно з Бюджетним кодексом України інвестиційна програма (проект) - це комплекс заходів, визначених на основі національної системи цінностей і завдань інноваційного розвитку економіки та спрямованих на розвиток окремих галузей, секторів економіки, виробництв, регіонів, виконання яких здійснюється з використанням коштів державного та/або місцевих бюджетів чи шляхом надання державних та/або місцевих гарантій [2, ст. 2].

На основі вищезазначеного визначення можна з упевненістю сказати, що субвенція на виконання інвестиційних програм (проектів) - це міжбюджетний трансферт для використання на фінансування комплексу заходів, визначених на основі національної системи цінностей і завдань інноваційного розвитку економіки та спрямованих на розвиток окремих галузей, секторів економіки, виробництв, регіонів, виконання яких здійснюється з використанням коштів державного та/або місцевих бюджетів чи шляхом надання державних та місцевих гарантій в порядку, визначеному органом, який прийняв рішення про надання субвенції.

Даний вид субвенцій став доволі поширеним явищем, що стало базовим елементом розвитку децентралізації як важливої підстави щодо покращення фінансових показників того чи іншого регіону. Насамперед варто зазначити, що такі міжбюджетні трансферти сприяють економічному процвітання окремого регіону за рахунок як власних коштів, так і фінансування з боку держави. Варто зазначити, що кошти, отримані в результаті дійсно якісного впровадження базових ідей та виконання інвестиційних проектів, залишаються в місцевих бюджетах конкретних територій.

Безперечним є той факт, що субвенції на виконання інвестиційних проектів позитивним чином впливають на економічний стан конкретного регіону. Наприклад, у Вінницькій області відібрано 44 проекти громад, що фінансуватимуться з ДФРР у 2017 р. на загальну суму майже 173 млн грн, проте у минулому році було передбачено 140,8 млн грн. Проекти, які надійшли від громад, проходять оцінку в конкурсному відборі. Так, усього

на конкурсний відбір 2017 р. надійшло 200 інвестиційних проектів на суму понад 900 млн грн, серед яких:

- добудова об'єктів незавершеного будівництва, які реалізовувалися за рахунок коштів ДФРР у попередні роки й мають пріоритет першочергового фінансування;
- проекти з підтримки добровільно об'єднаних і співробітництва територіальних громад;
- проекти, що передбачають заходи з енергозбереження та енергоефективності закладів освіти й охорони здоров'я;
- проекти з розвитку спортивної інфраструктури та розбудови мережі сервісних центрів надання адміністративних послуг;
- проекти з придбання техніки для організації збору ТПВ, шкільного й медичного обладнання, шкільних автобусів; проекти з будівництва, реконструкції, модернізації [3].

Кошти, отримані внаслідок виконання інвестиційних програм, можуть бути використані для розвитку місцевих бюджетів. Наприклад, в якості погашення місцевого боргу, у свою чергу це буде сприяти розвитку місцевого бюджету загалом. Адже зекономлені кошти можуть бути використані в деяких інших напрямках, що зумовить процвітання конкретного регіону. Під процвітанням регіону варто насамперед розуміти його соціально-економічний розвиток, будівництво нових споруд, яке сприятиме виникненню нових робочих місць, здійснення капітальних ремонтів, газифікацію населених пунктів, оновлення матеріально-технічної бази комунальних закладів охорони здоров'я та багато інших. Зазначені сфери розвитку регіонів є основним елементом децентралізації.

На основі вищезазначеного можна зробити висновок, що наявність субвенції на виконання інвестиційних програм сприяє цільовому призначенню та використанню коштів, наданих місцевому бюджету. Як результат, покращуються показники розміру бюджету. Відповідно це є підставою для залучення коштів, отриманих внаслідок виконання інвестиційних програм, до нових проектів. Також необхідно додати, що у зв'язку із впровадженням такого явища як децентралізація, з'явилася реальна можливість зберегти отримані кошти в місцевому бюджеті і таким чином направити їх за новим призначенням, враховуючи будівельні та житлові потреби населення конкретного регіону.

Вважаємо, що при визначення предмету будівельного права можливо враховувати питання можливого державного фінансування будівельних відносин та об'єктів будівництва.

Список використаних джерел

1. Міжбюджетні трансферти та їх види. [Електронний ресурс]. URL: https://pidruchniki.com/1953051464512/finansi/mizhbyudzhetni_tra (дата звернення: 15.11.2018).

2. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI (зі змінами від 11.10.2018)//Відомості Верховної Ради України: офіційне видання від 17.08.2010 р. – № 50-51.

3. Бюджетна самодостатність і реалізація інфраструктурних проектів у регіонах України. [Електронний ресурс]. URL: http://www.nbuviap.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=2952:pozitivni-rezultati-detsentralizatsiji&catid=8&Itemid=350 (дата звернення : 15.11.2018).